

Documentația de arhivă, bibliografiile tematice, de cercetare și rapoartele de proiecte sunt principalele domenii de conținut. Sub formă de eseuri compilate într-un mod exemplar, se abordează aspecte individuale ale istoriei, etnologiei europene, lingvisticii, literaturii și istoriei artei. Elaborate într-o deplină cooperarea internațională, „adnotările” din final conțin informații bibliografice despre multe lucrări și publicații culturale din Europa Centrală și de Est.

Drept concluzie, credem că activitățile dezvoltate de către Institutul Federal și reflectate în cadrul „Anuarului” de profil se bazează pe colaborare strânsă a oamenilor de știință și cultură din Germania și statele aflate în centrul și sud-estul continentului.

Adrian Pop

Südost-Forschungen/Internationale Zeitschrift für Geschichte, Kultur und Landeskunde Südosteuropas, Band 67, 2008, München, R. Oldenbourg Verlag, 2009, 602 pag.

Intitulată inițial „Südostdeutsche Forschungen” /Cercetările germane sud-estice (1936) și adoptând ulterior denumirea actuală(1940), publicația cu periodicitate anuală include lucrările unor istorici din Germania și din afara ei, care se ocupă în special cu varietate tematică generate de studierea faptului de cultură și civilizație în menționata arie geografico-istorică a continentului. Revista a apărut la mijlocul deceniului patru interbelic al secolului trecut, când în capitala Bavariei a fost edificat institutul de profil menit să analizeze starea națiunii germane din partea de sud și sud-est a Europei, incluzând astfel și componentele ființării minorității respective, difuzată în regiunea focalizată geopolitic. După Al Doilea Război Mondial, conținutul revistei va trata nu numai tematica „germanității”, dar și pe aceea privind destinul prezent al țărilor situate dincolo de Cortina de Fier.

Amintim faptul că institutul în cauză („Südost-Institut”, 1930) a fost recent reorganizat și transferat la Regensburg (2007), pitorească localitate așezată pe cursul Dunării.

Volumul actual păstrează aceeași componentă metodologică și conceptuală interdisciplinară, rămânând receptiv la inserarea contribuțiilor deosebite în formă și fond, începând de la epoca bizantină și până la cea contemporană. După o lectură temeinică a secțiunilor reunite cronologic și tematic, subliniem locul și importanța unor ample și consistente studii de specialitate elaborate în toate câteva limbi de circulație. Remarcabile apar atât varietatea tematică amintită, cât și participarea sporită a contributorilor străini, figuri emblematică ale scrisului istoric din centrul și sud-estul continentului.

Articolele și studiile, tratând despre chestiuni interesante din diverse domenii (geografie, artă, literatură, religie, știință, economie, lingvistică, folclor etc.), confirmă profesionalismul și extensia internațională a problematicii exersate competent de autorii proveniți din diferite țări europene. Merită reiterat faptul că aproximativ 75% din conținutul periodicului este tradițional dedicat rubricii de note bibliografice și recenzii, care include veritabile eseuri critice cu privire la nouitatea documentară și interpretativă oferită de cele mai noi apariții în profilul de cercetare a zonei date. Cităm în acest sens câteva lucrări semnificative despre și ale istoriografiei românești din ultima perioadă: Martin Jung (București), *Societatea civilă ca un eveniment de elită? Memorialul de la Sighet, în partea de nord a României, ca un loc de amintire al tiraniei comuniste*, p. 277-294; Ioan Bolovan, Ioan Aurel Pop, *Istoria României. Compendiu*, Cluj-Napoca, Institutul Cultural Român/Centrul de Studii Transilvane, 2006 (recenzie de Ștefan Ihrig, p. 386-388); Daniel Ursprung, *Legitimarea domniei între tradiție și inovare. Reprezentarea și înscenarea domniei în istoria premodernă și cea ceaușistă românească*, Brașov, Edit. Aldus, Heidelberg, Arbeitskreis für siebenbürgische Landeskunde, 2007 (recenzie de Wim van Meurs, p. 407-409); Ștefan Sorin Gorovei, Maria Magdalena Székely, *Princeps omni laude maior. O istorie a lui Ștefan cel Mare*, Suceava, Edit. Mușatinii, 2005 (recenzie de Cornelius R. Zach, p. 453-455); Maria Magdalena Székely, Ștefan Sorin Gorovei, *Maria Asanina Leoghina. O prințesă bizantină pe tronul Moldovei*, Suceava, Edit. Mușatinii, 2006 (recenzie de Cornelius R. Zach, p. 455-456); Cristian Luca, *Țările Române și Veneția*

în secolul al XVII-lea. *Din relațiile politico-diplomatice, comerciale și culturale ale Țării Românești și ale Moldovei cu Serenissima*, București, Edit. Enciclopedică, 2007 (recenzie de Cornelis R. Zach, p. 470-472); Lavinia Betea, *Partea lor de adevăr. Alexandru Bârlădeanu despre Dej, Ceaușescu, Convorbiri. Maurer și lumea de ieri. Mărturii despre stalinizarea României. Convorbiri nedeterminate cu Corneliu Mănescu*. București, Edit. Compania, 2008; recenzie de Betinio Diamant, p. 540; Rudolf R. Gräf, *Palatele țiganilor. Arhitectura romilor în România*, Cluj-Napoca, Centrul de Studii Transilvane Cluj-Napoca, Edit. Academiei Române, 2007; recenzie de Cristine Hämmerling, p. 557-559; Narcis Dorin Ion, *Reședințe și familii aristocrate din România*, București, Institutul Cultural Român, 2008 (recenzie de Cornelius R. Zach, p. 559-560).

Considerăm că revista publicată în Germania, dar având o largă adresabilitate datorită caracteristicilor menționate, rămâne un exemplu elocvent de profesionalism și de meditație colectivă asupra fenomenului istoric, în conjuncție cu elementele definitorii ale culturii și civilizației specifice ariei sud-est continentale, și nu numai!

Adrian Pop

Anuar 2009 – Institutul de Cultură al Românilor din Voivodina, Zrenianin, Edit. ICRV, 2009, 298 p.

Moto: „Oare vor dispărea românii din Voivodina în anul 2050?”
(Traian Trifu Căta)

Așa cum se arată pe coperta primului număr al revistei, ideea publicării unui „Anuar al Institutului de Cultură al Românilor din Voivodina” a apărut odată cu fondarea Institutului, mai precis în momentul propunerii concepției și programului de activitate a viitoarei instituții. Este vorba despre o publicație anuală care vine să lanseze numeroase studii pe diferite teme, în exclusivitate despre Banat, dar să și rotunjească activitatea curentă a institutului, proiectele realizate precum și toate evenimentele din anul respectiv, demarate de etnia română din Voivodina. Este vorba despre o parte importantă dintre românii din Iugoslavia (Banatul iugoslav sau Banatul sârbesc) care au rămas în afara granițelor odată cu delimitările teritoriale ce au avut loc după încheierea primei conflagrații mondiale, respectiv după Conferința de Pace de la Paris.

Întinsă pe o suprafață de 1.300 kmp și răspândită în 42 de localități, populația românească de aici este supusă unei descreșteri continue din cauza unei natalități foarte scăzute. Deși în perioada dintre cele două războaie mondiale, mulți intelectuali români din Banatul sârbesc s-au stabilit în țară sau în alte părți ale lumii, au fost destui aceia care, rămânând pe loc, au început să se organizeze. Ei au reușit să pună bazele unui partid, Partidul Român, putând, astfel, desemna reprezentanți în Adunarea Națională a Iugoslaviei.

Românii din Voivodina au devenit și mai activi după cel de-Al Doilea Război Mondial. Ei au înființat o Uniune Culturală a Românilor, cu un organ de publicitate – săptămânalul „Libertatea”, apărut la Vârșeț în anul 1945. Tot aici s-au înființat, în anul 1948, Liecul Român Mixt, iar apoi Teatrul Popular Român. Un succes deosebit pentru românii din Banatul Iugoslav l-a reprezentat întemeierea, în anul 1967, a Societății de Limbă Română a cărei activitate, sub conducerea prof. univ. dr. Radu Florea, s-a concretizat în lucrările: *Contribuții la istoria culturală a românilor din Voivodina și Analele Societății*.

Pe solul fertil al reușitelor de altădată, înființarea Institutului de Cultură al Românilor din Voivodina – pe data de 10 martie 2008, de către Adunarea Provinciei Autonome Voivodina, prin intermediul Consiliului Național al Minorității Naționale Române din Republica Serbia, respectiv Consiliul Executiv al Voivodinei, urmată, la un an după, de publicarea primului număr din *Anuar*, vine să răspundă unei nevoi fundamentale. După cum bine preciza și dl prof. dr. Costa Roșu, directorul Institutului de Cultură al Românilor din Voivodina, „nu există popor fără istorie, dar istoria există în măsura în care ea este scrisă. Acestor necesități, care subînțeleg afirmarea istoriei noastre și a potențialelor noastre culturale, a capacității noastre de a crea, le vom răspunde valorificând